

Uppföljningsprocess 2015

Delårsrapport per augusti 2015

Nämnden för funktionshinder och habiliterings
rapport till landstingsstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Inledning	2
2 Nämnden för funktionshinder och habiliterings samlade bedömning.....	2
3 Nämndens fokusområden 2015.....	3
3.1 Tillgänglighet	3
3.2 Brukarens delaktighet och inflytande	3
3.3 Brukarsäkerhet med kvalitet	3
3.4 Kompetensutveckling	3
3.5 Välfärdsteknologi	4
3.6 Landstingets funktionshinderspoltiska arbete	4
4 Mål och uppföljningsindikatorer	4
5 Ekonomi	6

1 Inledning

Nämnden för funktionshinder och habilitering redovisar sitt resultat per den 31 augusti i förhållande till landstingsplanens övergripande mål 2012-2015 samt nämndens verksamhetsplan för 2015. Nämnden ansvarar för verksamheter som tillhandahåller rehabilitering, habilitering och särskilt stöd till personer med funktionsnedsättning, tolktjänst för döva och hörselskadade samt hjälpmedelsservice till hälso- och sjukvården i landstinget och länets kommuner.

2 Nämnden för funktionshinder och habiliterings samlade bedömning

De övergripande målen för nämndens arbete innefattar nöjdhet hos brukare och anhöriga vad gäller delaktighet i planeringen av individuella insatser, att tillgängligheten till insatserna är god samt att myndighetsutövningen sker enligt lag, fastställda rutiner och tidsramar. Nämnden har också ett övergripande planerings- och uppföljningsansvar för landstingets utveckling inom det funktionshinderspolitiska området. Nämndens samverkan med företrädare för kommunerna och övriga aktörer i länet utgör en viktig förutsättning för att insatser kan ges kontinuerligt och med god effekt.

I landstingets övergripande visionsarbete om världens bästa hälsa 2020 följer nämnden särskilt hälsoläget för personer med funktionsnedsättning. Nationella och internationella kartläggningar visar ojämlikhet i levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning relaterat till den övriga befolkningen. För att undvika onödig ohälsa har ett samarbete mellan landstingets primärvård och habiliteringscentrum resulterat i ett beslut i landstingsstyrelsen att starta ett treårigt projekt för att säkerställa en tillgänglig och fungerande bassjukvård för personer med medfödda och tidigt förvärvade funktionsnedsättningar. I projektet ska en hälsocentral i Umeå utveckla särskild kompetens och ett anpassat arbetssätt avseende målgruppen och dess behov. Projektet startar hösten 2016.

Utvecklad samverkan med länets kommuner i vård och rehabilitering ökar kraven på en effektiv och träffsäker hjälpmedelsverksamhet. Nya målgrupper, liksom ökning av äldre personer i behov av rehabilitering förutsätter en strukturerad samorganisation för styrning av hjälpmedelsförskrivning i länet. För att samtidigt klara hjälpmedelsverksamhetens budgetminskning med 5 miljoner kronor för 2015 har en strukturförändring inom verksamheten inletts. I april 2016 samordnas basenheten i nya lokaler i Umeå med serviceenheter i Skellefteå och Lycksele. Denna koncentring av verksamheten innebär en personalminskning med motsvarande 2 heltidstjänster. Likaså har arbetet med att revidera gällande avtal om samverkan med kommunerna i hjälpmedelsprocessen påbörjats. Nytt avtal för år 2016 fastställs i höst. I länet utgör kommunernas hjälpmedelsförskrivning drygt 70 %, resterande 30 % förskrivs främst inom landstingets Habiliterings- och Medicincentrum. Hjälpmedelsverksamheten är från januari 2015 intäktsfinansierad med externa och interna kunder som debiteras utifrån nyttjandegrad.

Tolkcentralens mål om tillgänglighet är att verksamheten ska klara 96 % av alla tolkbeställningar. Hur väl verksamheten lyckas med uppdraget beror till största delen på resurstillgång. På grund av ständigt ökade behov av tolk tvingas verksamheten nu prioritera i sina uppdrag i högre grad. För närvarande är tillgängligheten 94 %

Habiliteringscentrum fortsätter att utveckla habilitering för vuxna personer med funktionsnedsättning. Personer med autismspektrumtillstånd efterfrågar habilitering i allt högre grad. Habiliteringsprogram för specifika målgrupper utvecklas kontinuerligt. Tillgänglighetsmålen ser ut att klaras så här långt. Väntetider inom hörsel och synrehabilitering har också minskat. En överenskommelse med kommunerna om samverkan kring äldre personer med syn och/eller hörselnedsättning har fastställts i länssamordningsgruppen, åtgärder enligt överenskommelsen förväntas fastställas under hösten 2015.

3 Nämndens fokusområden 2015

3.1 Tillgänglighet

Inom Habiliteringscentrum är det fortsatt svårt att klara första mötet inom 30 dagar efter beslut om rätten till insatsen råd och stöd enligt LSS. Behovet hos personer med autism av habiliteringsinsatser enligt HSL ökar kontinuerligt. Inom syn- och hörselrehabilitering har tillgängligheten ökat jämfört med tidigare mätning och prognosen är att man för 2015 klarar tillgänglighetsmålet. Verksamheten har också kö till individuell beteendeträning (IBT) för små barn med autism. IBT ingår i kvalitetsregister och ska erbjudas barn i tidig ålder för att nå bästa resultat. Orsaken till kösituationen är att verksamheten nu tagit över ansvaret från BUP och gör förenklad utredningsgång direkt från 1:a linjen vilket kräver att resurser omdisponeras för utredning av unga.

Tillgång till tolk vid behov är sämre än samma period 2014. Arvodestolkar finns oftast att tillgå, men för att klara sin budget ger verksamheten tolkbrist i större utsträckning än tidigare. Tolkbristen är 6 %, jämfört med 4 % föregående år. Tolkbeställningarna har ökat från 3 309 januari-augusti 2014 till 3 587 samma period 2015. Prognosen för 2015 är att verksamheten troligen inte når målvärdet för tillgänglighet. Positivt är att verksamheten under året sålt tolktjänster i större utsträckning än väntat.

I samband med kommunaliseringen av hemsjukvården 2013 har konsulenter och tekniker fungerat som konsulter vilket innebär att deras tjänster debiteras kunden utifrån nyttjandegrad. Under dessa två år har samverkan utvecklats och etableras allteftersom. Hjälpmedelsverksamheten har nu en debiteringsgrad mellan 70-80 %.

3.2 Brukarens delaktighet och inflytande

En utredning har mynnat i ett inriktningsbeslut inom länsamordningsgruppen om vad som ska ingå i den specialiserade syn- och hörselrehabiliteringen respektive vad som utgör kommunernas ansvar för vård och omsorg av äldre. En handlingsplan för att stärka barns rättigheter är utarbetat för att bättre beakta barnperspektivet inom habiliteringscentrums verksamhet. Ett habiliteringsprogram för vuxna personer med högfungerande autism införs successivt under hösten. Programmet innefattar gruppverksamhet, utbildning och öppen mottagning utan tidsbokning. Syftet med programmet är att skapa ett behovsanpassat stöd så att de med behov av omfattande insatser kan prioriteras.

Inom tolkverksamheten prioriteras beställningar som gäller barn. Brukare har nu möjlighet att önska specifik tolk utifrån exempelvis kompetens. De nyinsatta patienttelefonerna/läsplattorna vid sjukhusens akutmottagningar som är anpassade för särskilda behov vad gäller kommunikation och kognition har emottagits mycket positivt av både brukare och personal i vården. Hjälpmedlet underlättar kommunikationen och ökar patientens delaktighet.

3.3 Brukarsäkerhet med kvalitet

Allt fler kvalitetsregister tas fram inom habiliteringsområdet. I år implementeras register inom syn- och vuxenhabilitering samt pågår ett nationellt förbättringsarbete inom kvalitetsregister HabQ.

För att säkerställa kvalitet inom tolkcentralen tillämpas nationella regler med en tolk för korta tolkuppsdrag som varar maximalt en timme och två tolkar vid längre uppdrag. Vid särskilt behov finns två tolkar med även vid kortare uppdrag. Fortfarande finns brister då vårdpersonal och personal inom andra myndigheter inte bokar tolk trots behov. Detta utgör en patientsäkerhetsrisk och information om möjlighet för verksamheter och myndigheter att boka tolk utan kostnad sprids kontinuerligt.

3.4 Kompetensutveckling

Habilitering är en tvärprofessionell insats med flera specialistkompetenser för insatser på individ-, familj-, grupp- och omgivningsnivå. Kompetens som saknas i länet förutsätter att personal deltar

kontinuerligt i nationella nätverk och konferenser. De metoder som finns måste ofta anpassas utifrån brukarens kognitiva och kommunikativa förmåga vilket ställer krav på erfarenhet och kunskap. Inom habiliteringscentrum satsas under 2015-16 på utbildning för att behandla problemskapande beteende hos personer med autism och utvecklingsstörning. I medarbetarsamtalet görs Individuell kompetensplanering.

Kompetensutveckling får till viss del stå tillbaka under året inom tolkverksamheten. En kortare intern fortbildning i ASL (American Sign Language) har genomförts, skriv-/TSS tolkarna har deltagit i nationell teknikdag för sin yrkesgrupp samt har en tolk genomgått rättstolkutbildning. Varje medarbetare har sin egen kompetensutvecklingsplan.

3.5 Välfärdsteknologi

Inom så kallade datatek/appotek för personer med kognitiva funktionsnedsättningar har verksamheterna, genom omfördelning av resurser, förstärkt rådgivning till brukare i alla åldrar i användandet av smarta telefoner, appar och läsplattor. Även inom synrehabilitering prioriteras riktad information i användning av ny teknik. Inom tolkverksamheten utvecklas skrivtolkning på distans, bland annat har ett samarbete påbörjats med CI-teamet (cochleaimplantat) på NUS.

De patienttelefoner/läsplattor som nu finns vid akutmottagningen på varje sjukhus har inneburit en förbättrad kommunikation mellan patient och vårdpersonal. Teckenspråkstolkning kan också ges direkt på läsplattan/patienttelefonen.

Hjälpmiddelsverksamhetens pågående strukturförändringar görs för att effektivisera organisationen för logistik och flöden med syfte att bli mer kundorienterad där målet är att kunna leverera rätt hjälpmedel i rätt tid och utifrån den enskildes behov, oavsett vilken huvudman eller verksamhet som förskriver produkten.

3.6 Landstingets funktionshinderspolitiska arbete

Arbetet med att revidera landstingets funktionshinderspolitiska policy har påbörjats. En arbetsgrupp är utsedd med representanter från funktionshindersrörelsen och i samverkan med nämnden för funktionshinder och rehabilitering samt landstingets samverkansnämnd. Uppdraget är att ta fram ett förslag till funktionshinderspolitisk policy 2016 -2020 för Västerbottens läns landsting. Denna ska fastställas av landstingsfullmäktige i september 2016.

4 Mål och uppföljningsindikatorer

I nämndens verksamhetsplan har landstingsplanen omsatts i mål och uppföljningsindikatorer för 2015. Delårsrapporten är en uppföljning av de mål som enligt nämndens verksamhetsplan ska redovisas per augusti. Detta avser målvärden inom tre av landstingets övergripande mål: bättre och jämlik hälsa, god vård samt god hushållning.

I redovisningen presenteras i tabellform en prognos för målluppfyllelse vid årets slut för respektive målvärde. Grönt anger en bedömning om att målvärdet kommer att uppfyllas eller uppfyllas till största delen och rött pekar på en större avvikelse från målvärdet och att förbättringar krävs. Av de 6 mål som redovisas nedan bedöms alla vara uppfyllda vid årets slut. Det ekonomiska resultatet för perioden januari-april 2015 presenteras i avsnitt 5: Ekonomi.

Bättre och jämlik hälsa

Mål 2015	Målvärde 2015	Uppföljning augusti 2015	Fördelning män/kvinnor	Prognos: resultat vid årets slut
4 Beslut om insats enligt LSS ska ges inom 90 dagar efter att ansökan inkommit.	85 %	98 %	Fördelning presenteras i årsrapport	Målet uppnås
6 Hjälpmedel levereras och underhålls enligt verksamhetens kvalitetsindikatorer	90 % av: -Lagervaror inom 7 dgr -Best varor inom 20 dgr -Underhåll: avhjälpande åtgärd inom 14 dgr -Kundtjänstssamtal besvaras	Lager 85 % Best v 85 % Underhåll: 78 % Kund 88 %		Målet uppnås

God vård

Mål 2015	Målvärde 2015	Uppföljning per augusti 2015	Fördelning män/kvinnor	Prognos: resultat vid årets slut
11 Vuxna inom syn- och hörselhabilitering får ett nybesök inom 90 dagar	Syn 80 % Hörsel 80 %	Syn 72–82 % Hörsel 86-97 %	Syn: 46 % män 54 % kvinnor Hör: 40 % män 60 % kvinnor	Målet uppnås
12 Brukare med aktiva insatser har en aktuell individuell plan	Barn (hab) 85 % Vuxna (hab) 85 %	Barn 89 % Vuxna 85 %	Uppgifter saknas	Målet uppnås
13 Öka andelen nya brukare inom syn- och hörselhabilitering som har individuell plan	Synrehab 40 % Hörselhab 50 %	Syn 37 % Hör 42 %	Syn: Män: 34 % Kvinnor: 66 % Hör: Män: 32 % Kvinnor: 68 %	Målet uppnås

God hushållning

Mål 2015	Målvärde 2015	Uppföljning per augusti 2015	Fördelning män/kvinnor	Prognos: resultat vid årets slut
20 Budget i balans	Budget i balans	Se avsnitt 4 Ekonomi		Målet uppnås

5 Ekonomi

Nämnden redovisar för perioden fram till och med augusti 2015 ett överskott i förhållande till budget med 2,4 miljoner kronor. Prognosen för helåret kan påverkas av den pågående omstruktureringen av Hjälpmedel Västerbotten där viss fördröjning kan uppstå vad gäller planerade effektiviseringar och omstruktureringar under året. I övrigt redovisar verksamheterna i stort sett ett resultat enligt budget.

NFH - Budgetavvikelse per verksamhet under perioden januari - augusti 2015 (TSEK)

Basenhet	Ack utfall tertial 2 2015	Ack budget tertial 2 2015	Ack diff +/-	Årsbudget 2015
Totaler	58 100	60 541	2 441	91 450
1897 Ej förd budget Med vård	0	0	0	0
5020 Tolkcentral Västerbotten	4 865	5 627	762	7 262
5042 Habiliterings centrum AC	66 313	67 770	1 457	104 213
5050 Hjälpmedel AC intäktsbudget	-18 864	-19 753	-889	-27 964
5891 Funktionshinder gemensamt	4 467	5 656	1 189	6 080
8015 Nämnden för funktionshinder och habilitering	1 319	1 241	-78	1 860

NFH – Budgetavvikelse specificerat: Funktionshinder gemensamt (5891) under perioden januari – augusti 2015 (TSEK)

Kostnadsställe	Ack utfall tom aug	Årsbudget	Kvarvarande saldo	
34680 Handikapp driftanslag				
Totaler	85,1	1608,6	323,5	
4x/68x Övr personalkostnad	1,3	1,3	0	
5x Dir produktionskostnad	34,8	34,8	0	
6/7 Övriga kostnader	49	372,5	323,5	
Kostnadsreducering övrigt		1200		medel för täckning av underskott, får ej nyttjas!
34685 Infomix region vb hkn				
Totaler	1184,7	1178	-6,7	
5x Dir produktionskostnad	1184,7	1178	-6,7	
52783 Handikapporg hkn				
Totaler	3196,8	3293	96,2	
5x Dir produktionskostnad	3196,8	3293	96,2	